

dexy, poznámky) Libri statutorum a Libri reformationum dlužno přičítati témuž Gunduličovi.

Šestá kapitola prolegomen zabývá se pěti recensemi Knihy statutů, a podávají se tu i snímky ze dvou kodexů. Z kapitoly sedmé (poslední), dovídáme se, jak došlo k vydání Knihy statutů, a seznamujeme se s podrobnostmi edice.

Rádi bychom přešli i k obsahu jednotlivých knih Dubrovnického zákonníka, avšak to překročuje již meze stručného referátu. Učiníme tak na místě jiném.

Ke konci měli bychom jen přání, aby všechny slovanské právní památky vydány byly způsobem tak dokonalým jako Liber statutorum civitatis Ragusii.

Dr. Karel Kadlec.

Právo občanské.

Dědické právo rakouské se stanoviska srovnávací vědy právní. Napsal Prof. Dr. Emanuel Tilsch. Část I. V Praze 1905.

Jest to první, poměrně malý, kus objemného díla, jež autor připsal Jeho Excelenci p. ministru ryt. *Randovi*. Obsahuje úvod o principech práva dědického, oddělení první, v němž pojednává se o podmínkách, za nichž posloupnost dědická se zahajuje, a začátek oddělení druhého, jež nadepsáno jest „Určení osoby dědicovy“.

Jako principy práva dědického sp. vytýká princip zachování hodnot, princip přechodu na jednotlivce, princip volnosti zůstavitelovy ve volbě dědice, princip rovnosti a princip universální sukcese, princip volnosti dědicovy u přijetí dědictví a princip úřední ingerence při jeho nabytí. V pěkném přehledu, nezatemněném přílišnými podrobnostmi ukazuje, kterak v rozličných dobách u rozličných národův utvářil se osud majetku pozůstalého, a jaké potřeby a prospěchy vedly k zpořádání záležejícímu na principech těchto.

V oddělení prvním pojednává o smrti zůstavitelově skutečné a domnělé a velmi zevrubně o pozůstalosti. Z oddělení druhého podává nauku o posloupnosti zákonné, již položil na místo první, poněvadž posloupnost zákonná jest historicky starší a obor působnosti její určen jest generálně.

Sp. bedlivě přehledl a důkladně prozkoumal náhledy posavadní. I jalové frási, že zákonné právo dědické adoptovaných jest jediný případ, kde zákonné právo dědické není vzájemné, věnoval pozornost a doličil její nepravdivost. V celku, jakž přirozeno, sp. nedošel výsledkův odchylných od nauky nynější, ale v mnohých jednotlivostech platně přispěl k jejímu vytríbení.

K velmi sporné otázce, náleží-li pohledávání summy na život pojištěné do pozůstalosti pojištěncovy, sp. přisvědčuje toliko pokud se týče případností, kde pojistka zní na jméno pojištěncovo nebo na majetníka, a pojištěnec mezi živými vlastnictvím pojistky nenaložil. Záporně odpovídá i pro případnost takovou, kde pojistka svědčí osobě jiné, ale

pojištěnci zůstavuje se na vůli označiti oprávněnce jiného, poněvadž i tu jest smlouva in favorem tertii, a jenom tertius teprve smrtí pojištěncovou určuje se konečně. K otázce, zaniká-li držba smrtí držitelovou, sp. odpovídá, že držba jest částí pozůstalosti jeho, poněvadž nebyla zvláště vyloučena. Znění § 547, míní, že by nerozhodovalo, ačkoli skladatelům zákonníka šlo výrokem tuto položeným o praktický prospěch „für die Fälle, wo in der Zwischenzeit für oder gegen die Verlassenschaft eine Rechtshilfe zu suchen ist.“ Mínění, že pozůstalý manžel vedle § 757 jest dědicem podílu příslušného obmezeným zákonnou fideikommissární substitucí na prospěch dětí, sp. zavrhuje z důvodů přesvědčivých. Ususfructus přísluší pozůstalému manželu, po mínění jeho, in natura, svědčí mu také § 1257. Passus na konci dv. dktu. ze dne 21. listopadu 1807 č. 828 sb. z. j. „wo der Erblasser gestorben ist“, sp. vykládá rovněž v ten smysl, že má se rozuměti na poslední bydliště, nikoli na nahodilé místo úmrtí.

Nové jest stanovisko spisovatelovo vzhledem ku sporu o právu repraesentačním. On uznává, že skladatelé zákonníka vyšli od principu repraesentace v předkovu právu a v §§ 541 a 780 jen slušné výminky připustili. Ale míní, že v zákoně jsou právě toliko §§ 541, 551 a 780 a jednotný princip že vysloven není. Nerozhodnuty že jsou tedy případy, kde předek byl absolutně nezpůsobilý, kde vzdal se dědického práva po smrti zůstavitelově, avšak před nápadem dědickým, kde zůstavitel dítě své neprávem vydědil, kde vydědil právem nebo neprávem předka svého a kde z dědictví vyloučil příbuzného pobočného. Případy ty že tedy rozhodnouti jest podle obdoby předpisů v zákonníku vyřčených. Podle předpisů těch že jest rozdíl, byla-li osoba dotyčná vyloučena zákonem (§ 541), nebo nařízením zůstavitelovým (§ 780), či byla-li vyloučena z vůle vlastní (§ 551). Byl-li předek absolutně nespůsobilý, že dlužno užití obdobně § 541, vzdal-li se dědictví po smrti zůstavitelově, ale před nápadem dědictví, § 551, v případech ostatních že hleděti jest k § 780, podle jehož myšlenky potomek dítěte neprávem vyděděného měl by rovněž jen právo na povinný podíl, a potomek vyloučeného zůstavitelova předka nebo pobočného příbuzného neobdržel by ničeho. V praktických důsledcích se tedy sp. nerozhází s těmi, kdo za princip rakouského práva uznávají repraesentaci. Aby rozhodlo se v případech předkovy nespůsobilosti podle § 541 a propustilo se právo na podíl povinný i potomkům předemřelého předka, jenž neprávem byl vyloučen, není snad potřebí historického základu nedbati a pokládati, že jednotného principu v zákonníku není, že princip repraesentačního práva a práva vlastního platí souřadně. A co se tkne případností ostatních od principu repraesentace, týchž dojde se výsledků. Škoda, že sp. právě tu naprosto nevšiml si pojednání *Ehrenzweigova* „Die österreichische Erbfolgeordnung“ (v „Zeitsch. f. Notariat“ 1903 i v otiscích zvláštních), jež stojí při právu repraesentačním a povážlivé důsledky jeho přijímané pro vyšší parentely odmítá.

Výklady spisovatelovy jsou — až na nemnohá místa některá (na př. výrok o závazku rukojemském na str. 59) — přesné a těší čtenáře svou

stručností a jasností. Srovnávání s právy cizími veskrz přestává za věcech s hlediska legislativně politického podstatných. Nápadný citát na str. 135 v pozn. 37 „Nippel IV. str. 7 (dle Pfaff-Hofmanna str. 14 p. 3)“ vytištěn asi nějakým nedopatřením, nebo na četných jiných místech snadně přístupné dílo Nippelovo se cituje. *Stp.*

Úvod do mezinárodního práva soukromého. Napsal Dr. Jan Krčmář. Část I. propedeutická. V Praze 1906.

První tato část nadepsaného díla rozdělena jest na osm kapitol.

V kapitole první spisovatel jedná o pojmu a významu mezinárodního práva soukromého. Staví vedle sebe výměry práva mezinárodního a mezinárodního práva soukromého učením panujícím uznávané a na nich ukazuje základovou různost obojí materie, pr. mezinárodní že upravuje poměry mezi státy jako korporacemi práva veřejného, m. s. pr. že upravuje poměry soukromoprávné. Potom doličuje velikou a stále rostoucí důležitost m. práva s. a uvádí četné causes célèbres, při nichž otázky jeho bylo rozhodovati.

V následující kapitole „o poměru mezinárodního práva soukromého k právu mezinárodnímu“ sp. vykládá učení školy internationalistické a protivnou nauku separatistů a hlásí se k nauce této. Správně dovádí, že pr. mezinárodní nevytýká hranic, ku kterým panství jednotlivých řádů právních dosahuje, nevymezuje zákonodárných kompetencí jednotlivých států. Jednotliví státové že z vlastní právomoci ustanovují, kdy a kterého práva cizího jest užití, nejsouce obmezení nijakými normami nadstátními. M. pr. s. že existenci práva mezinárodního, existenci právního společenství států předpokládá, ale není částí práva m. Rozváděje myšlenku, již *Stein* vyslovil v pojednání svém „Einige Bemerkungen über das internationale Verwaltungsrecht“ (*Schmollerův Jahrbuch VI. str. 395 a násl.*), usuzuje však sp., že vývoj práva m. dospěje k upravení veškerých jevů života mezistátního, a tím postupem m. pr. s. stane se částí práva m.

Kapitola třetí nadepsána jest: „O důvodech formace m. práva s.“ Sp. chce tu zjistiti „povšechné ideje, které povolány jsou, aby inspirovaly činnost organů právotvorných v oboru m. práva s.“

V starší době že se za důvod formace téhož práva považovala *comitas gentium* prokazovaná z ohledu na prospěch občanů vlastních, aby také jim ve státě cizím nesoudilo se zkrátka jen podle práva tamějšího. S důsledky pojmání toho, že v platném právu dosud se setkáváme. Přímým důsledkem jeho že jest princip reciprocity. Za důsledek jeho sp. pokládá také theorii označovanou heslem „*théorie de l'intérêt des Français*“, uznáváje však, že ona jest „v částečném odporu s primárním principem, ze kterého vychází“. Podle mínění jeho „§ 35 obč. zák. je patrně také výsledkem podobných názorů“, ale tomu zajisté přisvědčiti nelze. Paragraf ten nežádá, aby cizinec učinil jednání dotčené s tuzemcem, jest to beze vší pochybnosti *favor negotii*, na němž ustanovení jeho se zakládá.

V doktríně novější že proniklo pojmání, vedle něhož m. pr. s. zpořádáno býti má s hlediska spravedlnosti mezinárodní (*justice international*). Z nejpřednějších povinností státu že jest povinnost garantovati právo. Po-

vinnost tu plniti má stát nejen oproti společnosti, již obsahuje, nýbrž oproti společnosti lidské vůbec, a proto nesmí podrobovati právnímu řádu svému všeliké poměry soukromoprávné, nad kterými de facto může osvědčiti autoritu svou. Povinností každého jednotlivého státu že jest opatřiti, aby také ti, kdo účastni jsou právních poměrů mezinárodních, docházeli v něm práva svého. Právní řád jednotlivého státu určen jest pro soukromoprávné poměry interní, a žádný stát že nemůže pokládati řád svůj za účelný pro všeliké právní poměry, ať vznikly kdekoliv a mezi kterýmikoliv subjekty. Poměry mezinárodní mají se posuzovati podle norem, jež s povahou jejich nejlépe se srovnávají. Touto zásadou že má se spravovati každý stát neohlížeje se, zdali stát jiný stejně se zachovává. Sp. jenž přijímá tu na cele *Jittiv* názor a snaží se o další jeho zdůvodnění, neuvážil, myslím, že retorse jest prostředek, jímž se pro účastníky poměrů mezinárodních užívání práva přiměřeného vynucuje, a že by se nesnášelo právě s povinností garantovati právo vši společností, aby stát tohoto účinného prostředku donucovacího se vzdal.

Alé nezbytnou jest otázka další, již sp. pominul. Ve dvou státech spolu sousedících jisté poměry životní mohou býti úplně stejny. Zákonodárství státu jednoho může býti pokročilejší a obsahovati normy, jež s povahou poměrů těch co nejlépe se srovnávají, normy, jež byly by nejvhodnějším uniformním právem obou státův. Vyplnil by stát ten povinnost svou, kdyby předepsal, aby poměry ony posuzovaly se zkrátka a bez rozdílu podle norem jeho? Sp. sotva by byl nakloněn k otázce té přisvědčiti. Na str. 77 podotýká, že zajisté nebylo by účelné, aby mezinárodní poměry soukromoprávní podrobovaly se zvláštním předpisům přímo je upravujícím. Proč podle okolností právě cizí právo, právo určitého státu cizího, jest tím právem přiměřeným? Odpověď by tu byla na místě. Co sp. na str. 4. pověděl o „funkci“ m. práva s., správnou cestu k ní ukazuje.

Kapitola čtvrtá jedná „O normách m. práva s., o jejich struktuře a systematickém umístění“. O normách řečených hraničné sp. důsledně a správně dovozuje, že nejsou jus inter gentium leges, nevymezují zákonodárných kompetencí jednotlivých státův, nýbrž pořádají soukromoprávné poměry mezinárodní. Zpořádání to, jenom neděje se přímo, nýbrž tak, že ten který poměr podřizuje se určitému právnímu řádu. „Rozhraničení kompetencí právních řádů“ že jest tu jen „prostředkem techniky zákonodárné“, normy hraničné že pouze „formou svojí stanoví o působnosti pravidel právních, tuzemských i cizích“. Leč ani se sprostředkujícím formulováním takovým nelze souhlasiti. Zajisté že normy hraničné svou formou se dělí od jiných pravidel práva soukromého. Zvláštní forma jejich jest odkaz na určitý řád právní. Nelze však tvrditi, že normy ty „formou svojí stanoví o působnosti pravidel právních“, aspoň nikoli v ten rozum, že by po své formě obsahovaly rozhraničení kompetencí zákonodárných. Právili se na př. v § 34 obč. z., že osobní působnost cizincův k právním jednáním posuzovati jest podle zákonů toho místa, jímž cizinec ten jako poddaný jest podroben, nepraví se přece ani po formě, že ustanoviti o působnosti osobní cizincově přísluší státu, jehož on jest poddaným, nebo, že se tomu

státu zůstává ustanoviti o tom. A kdyby snad někdo chtěl připustiti, že k. př. výrok že „spůsobnost osoby k jednání posuzuje se podle zákona toho státu, k němuž osoba ta náleží“ (čl. 7 uv. z. k něm. obč. z.) formálně neliší se od výroku, že „ustanoviti způsobnost osoby k jednání přísluší tomu státu, k němuž osoba ta náleží“, tož bije přece do očí, že pravidlo, kteréž obsahuje n. př. § 35 obč. z. nebo závěrečný passus § 36., nemá formy výroku o zákonodárské kompetenci. Forma i obsah norem hraničních úplně se shodují.

Mimo formy hraničné sp. v obsah m. práva s. správně shrnuje také právo cizinecké a mezinárodní právo uniformní, souhlasí však, aby v theoretických pracích, jež se zvláštními problémy m. práva s. zabývají, m. pr. uniformní se pomíjelo, ježto zpracování jeho v ničem se neruší od zpracování práva pořádacího poměry interní a s oněmi problémy nemá co činiti. Vším právem zavrhuje hojně obvyklé rozšiřování m. práva s. na všecko právo, jež pořádá poměry mezinárodní a nespadá již v objem práva mezinárodního (jako m. práva veřejného), ježto se tak materie velmi různorodé (m. právo processní, trestní atd.) přivádějí v spojení docela zevnější s nevhodným pojmenováním.

V kapitole páté sp. obhajuje název „m. p. s.“ dovolává se všeobecného označování zjevův, jež přes hranice jednotlivého státu zasahají, několika států se týkají, jako výstav, kongressů a pod. za mezinárodní. Ovšem že pojmenování to má potřebí dalšího ještě označení podle státu, jehož právo se míní, dokud vývoj nedospěje universálního m. práva s. Názvy mluvících o kollisích nebo konfliktech zákonů že se jednak zakládají na nesprávném názoru, jakoby m. p. s. určovalo zákonodárské kompetence, jednak neobsahují materie celé. O místních mezích pravidel právních že také nemá býti řeči, ježto nejde tu o vymezení jakéhos konstantního prostoru. A rozličné jiné názvy jedny jsou úzké, jiné široké.

V kapitole sedmé sp. podává „načrtnutí nedostatků dnešní úpravy m. práva s.“ a uvažuje pak v kapitole následující „o prostředcích působících přivoditi úpravu poměrů dosavadních“, Nejdůležitější nedostatek spatřuje ovšem v různosti norem hraničních. Byly hojné rozdíly již za vlády theorie statutární, jejíž vyznavači v podrobnostech mnoho se různili, a theorie novější ještě přimnožily rozdíly ty, ježto dílem zjednaly průchod pravidlům jiným, ale dílem zůstalo právo dosavadní. Nestejnosti vyplývající dále z nestejného vytváření pojmů právních, jimiž ustanovují se právní poměry pod určitou normu hraničnou spadající, nebo se ustanovuje právní pravidlo cizí hraničnou normou určené — sp. obojí pojmy přesně rozlišuje mluví o „kvalifikaci právních poměrů tvořících skutkový základ norem hraničních“ a „kriteriích kvalifikujících právní řád příslušným prohlášený“. Nestejnost norem hraničních nese s sebou, že na nepředvídatelné okolnosti, kde vzniklý snad spor bude rozsuzován, záleží, podle jakých pravidel bude rozsuzováno, K tomu pak přistupuje, že není všeobecného společenství rozsudkův, a může o věci v jednom státě rozsouzené ve státě jiném opět býti rozsouzeno a jinak.

Sp. uvažuje o rozličných návrzích čelících k zamezení a uklizení konfliktů. Zaujímá stanovisko následující. Zákonodárci náleží, aby ustanovil

pravidla, vedle nichž soudové jeho mají posuzovati poměry mezinárodní a mohou osoby soukromé poměry své zpořádati. Podřídí-li zákonodárce jistý poměr cizímu řádu právnímu (t. j. odkáže-li na pravidlo téhož řádu), činí tak, poněvadž pokládá to za nejvhodnější. Nelze tudíž tvrditi, že by cizího pravidla nebylo užiti, nechce-li samo dotčené cizí právo, aby se ho v případnosti takové užilo, ani že zákonodárce v příčině poměrů, jež podrobuje právu cizímu, jest „désintéressé.“ A rovněž nelze odkázání k cizímu právu vztahovati na jeho normy hraničné, nýbrž dlužno je rozuměti jediné na pravidla, jež o té které věci přímo ustanovují. Nevidí-li se zákonodárci vhodným býti, aby jisté poměry posuzovaly se dle práva tuzemského, nejsou mu proto poměry ty lhostejny, a podřizuje poměry ty právu cizímu, rozhoduje podle kterého práva mají se posuzovati, a nikoli nezůstává cizímu zákonodárci, aby ot ustanovil, zákonodárce, jak trefně praví *Labbé* „n' abdiq pas, il se prononce.“ Se stanoviska svého sp. odmítá jak princip lepšího práva tak i princip zpětného odkazu. V úplné nápravě stavu nynějšího vidí cíl ještě daleký, za vhodné prostředky k nápravě postupně pekládá jednak unifikaci práva soukromého pro ty obory poměrů životních, pro něž možno ji beze škody provésti, jednak unifikaci norem hraničných, pokud tyto na úvahách zcela všeobecných se zakládají, a zvláštní poměry místní nejsou unifikaci na závalu. Že by se daly zameziti kollise z rozličné kvalifikace právních poměrů tvořících skutkový základ normy hraničné, pokud nedospěje se k unifikaci práva soukromého, sp. nedoufá, míní však, že by stačilo přijmouti všeobecná pravidla ustanovující, kterým pojmutím kvalifikujícího pojmu právního jest se v kollisích řídit. Z kritérií kvalifikujících příslušný právní řád, některá dopustila by unifikace — zejména státní občanství, prakticky nejdůležitější (mohlo by, pokud se týče nabytí a pozbytí, srovnalými pravidly býti upraveno) — i měla by se unifikovati. Jiná, zejména pojmy soukromoprávnímu řádu náležející, unifikaci ještě se nepodávají, v příčině takových bylo by se snažiti o zvláštní ustanovení, kterak kollise nastalé mají se rozhodnouti. Ustanovení, vedle nichž bylo by rozhodovati v kollisích, sp. patrně si myslí jako právo nadstátní. Zpořádání takové sotva by však bylo snadnější a nadějnější než unifikace dotčených pojmů právních. Strany platnosti rozsudků cizozemských míní sp., že uznání jejich překáží na velkém díle nedůvěra k cizozemským soudcům, a že by tedy smlouvy o právní dopomoci mezi státy, z nichž jeden každý v zákony a soudní organizaci druhého chová důvěru, byly cestou nejvhodnější.

V kapitole poslední sp. doporučí, aby účelné vytváření mezinárodního práva soukromého dělo se kolektivní kodifikací ve smlouvách státních. Připouští *Anzilottimu*, že všecka látka právní není ještě s dostatek propracována, avšak ukazuje na to, že s mnohými materiemi věda tou měrou již hotova jest, kterou toho úspěšná kodifikace vyžaduje. Takové materie že by v speciálních smlouvách mohly se kodifikovati, a bylo by tak lze krok za krokem přibližovati se k cíli. Na zabezpečení jednotné praxe institucemi mezinárodními tou dobou není pomysleno, ale třeba se snažiti aspoň o pozvolné a částečné vyrovnání rušivých růzností.

V části druhé tohoto díla sp. podle předmluvy podati hodlá rozbor

snah po universálních formulích mezinárodního práva soukromého, vytknouti hlavní proudy ideové v jeho nauce, rozebrati hlavní typy pravidel jeho v různých legistacích a vylíčiti snahy a pokusy o kolektivní kodifikaci jeho. Proč uveřejněná první část nazvána jest zvláště ještě „propedeutickou“, není tudy dosti srozumitelné. Tou měrou přední část každého díla soustavného mohla by se tak nazývati.

Sp. podjal se práce velmi nesnadné. První tato část díla jeho dobře a slibně se zdařila; poskytuje po nynějším stavu mezinárodního práva soukromého a po názorech v doktríně jeho zápasících a přehled jasný a velmi zevrubný. Literatura novější zpracována jest ve vzorné úplnosti. U velikých rozporech náhledů sp. s kritickou obezřetností pravou cestu vyhledává a na cestě vyhledané důsledně kráčí vpřed. Těsnější forma slovesná svědčila by spisu lépe.

Části druhé, jež podle plánu v předmluvě načrtnutého přinese také rozbor rakouského mezinárodního práva soukromého, čtenářstvo naše právnické zajisté bude velmi žádostivo. Stp.

Obecný zákon knihovní ze dne 25. července 1871 č. 95 ž. z. a ostatní zákony a nařízení na knihovní právo rakouské se vztahující. Uspořádali Josef Dvořák a Dr. Jos. V. Bohuslav. V Praze. Nákladem Unie, 1906. Str. X a 736.

Příruční toto vydání obsahuje obecný zákon knihovní, instrukci prováděcí, zákony a jiné předpisy o rozdělování a oddělení pozemků, o cestách nezbytných, o ochraně majetníků dlužných úpisů dílčích, o půjčkách melioračních, o knihách horních a železničních, o zřízení a upravení knih pozemkových (v zemích Českých) o zachování přehledu katastru, o soudním personálu kancelářském, konečně některé předpisy poplatkové a berní k věcem knihovním se vztahující.

Text provázen jest hojnými poznámkami, které místy nabývají rázu komentáře. Přihlíží se v nich k judikatuře nejvyššího soudu, k literatuře zejména české, otištěny jsou tu i mnohé interní výnosy pro knihovní praxi velice důležité, které dosud jinde uveřejněny nebyly, vytýkají se též odchylky českého textu od textu německého.

V mnohých sporných otázkách neváhali autoři projevit i svoje vlastní mínění, opírajíce je důvody. Tak na př. při § 16. knih. z. pojednávají o otázce, zda i útraty exekuce mobilární požívají zástavního práva při zapsané pohledávce. Rozhodují se pro odpověď zápornou, leč by ovšem právo zástavní pro útraty ty zápisem do knih zvláště bylo nabyto. Při § 17. rozebírají otázku, zda i tříletým úrokům, jež nejsou při jistně vloženy, přísluší právo zástavní a dospívají k tomu, že úrokům těm bylo šem 216 ex. ř. právo zástavní v pořadí kapitálu propůjčeno: pro tento náhled dovolávají se též argumenta a contrario z § 217 č. 2 ex. ř.

Vliv § 218 ex. ř. na § 30 knih. z. považují autoři za rozhodující, vyslovují se pro absolutní účinek poznámky přednosti, pro t. zv. záměnu míst: výmaz jedné z obou pohledávek nemůže na nabyté pořadí pohledávky druhé míti vliv. Tento řízný absolutní účinek poskytuje autorům též důvod,

proto, aby vyžadovali ověření podpisu na žádosti o povolení takové poznámky.

U §u 97 kn. zák. postrádám poukaz na otázku, zda § 97 byl změněn po případě v jakém směru, ustanovením §u 8 ex. ř. Takových opomenutí nelze však dobře se vyvarovati při díle, v němž snešen jest tak značný material.

Spis lze, zejména všem praktikům, vřele doporučiti.

Tilsch.

Právo trestní.

Über Kriminalität, Rückfall und Strafgrund. Nähere Ausführung eines im Oktober 1905 im böhmischen Juristenverein zu Prag gehaltenen Vortrages von Prof. A. Zucker. Leipzig und Wien, Franz Deuticke 1907 (VII. a 65 stran).

Před námi leží poslední publikace nedávno zesnulého proslulého kriminalisty našeho, jenž tento spis sice ještě bezprostředně před svou smrtí dokončil, vytištění jeho však již se nedočkal. Úvod zmiňuje se o množících se v poslední době zjevích literárních, v nichž laikové trest v některé trestnici sobě odpykavší o nabytých při tom zkušenostech vypravují, a své názory o výkonu trestu a jeho nutné reformě pronášejí. Na to obrací se spisovatel v první části spisu proti rozšířenému mínění, že stav kriminality v posledních letech se podstatně zhoršil. Probíraje podrobně přehledné číslice kriminální statistiky Německé z r. 1901 a 1902 dospívá k důsledku, že, pokud říše Německé se týče, o vzrůstu zločinců v užším smyslu mluvíti nelze. Pokud pak jde o Rakousko, dovozuje *Zucker* rovněž na základě statistických dat, že stav kriminality ve dvacetiletí 1881—1900 se dokonce podstatně zlepšil.

Druhá část spisu zabývá se zpětností, jejímuž stoupání se přiřkládá význam dle mínění *Zuckerova* přemrštěný. *Zucker* rozbíraje rovněž dopodrobna příslušná čísla statistická dokazuje, jak nesprávně je tvrzení vyskytující se právě v jedné z dotčených publikací laických (*Max Treu*, *Der Bankerott des modernen Strafvollzuges*, Stuttgart 1904), že totiž číslice zpětnosti v říši Německé činí 82% t. j. že ze 100 potrestaných 82 se stávají zpětnými. Uváděje pak rozsah zpětnosti na pravou míru, dospívá k závěru, že zpětnost v Německu i u nás sice stoupá, avšak nikoli způsobem, jenž by zavdával podnět k vážným obavám. Dle jeho názoru, je toto stoupání zpětnosti zjev zcela normální, jehož význam pro posuzování stavu kriminality se nesmí přeceňovati a o němž zejména není nikterak dokázáno, že by byl, jak často se tvrdí, ve příčinné spojitosti se způsobem našeho výkonu trestův.

Třetí část spisu obírá se důvodem trestu. Předem děje se tu zmínka o známé pútcě, která v té příčině nedávno byla svedena mezi *Liszt*em a *Birkmeyer*em v akademickém právnickém spolku *Mnichovské* m. *Zucker* sám prohlašuje se — zůstávaje v tom směru věren dosavadním názorům svým — pro *Birkmeyerovo* stanovisko trestu odplatného. Při tom obrací se ale proti správnosti tvrzení *Birkmeyerova*,